

PRAVA I OBAVEZE KOJE PRIZILAZE ZA BOSNU I HERCEGOVNU POTPISIVANJEM SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU (SSP) IZMEĐU EU I BIH

Selma Otuzbir, MA, email: otuzbir.selma@gmail.com
Amir Mešinović, dipl.iur, email: amir.mesinovic@iu-travnik.com
Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Bosna i Hercegovina

Sažetak: Pridruživanje Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji predstavlja dio Procesa stabilizacije i pridruživanja, odnosno političkog okvira EU prema zemljama Zapadnog Balkana uspostavljenog u maju 1999. godine. Sam proces stabilizacije i pridruživanja uključuje nekoliko instrumenata za jačanje političkih, ekonomskih i institucionalnih odnosa između BiH i EU u svrhu pripreme za članstvo: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju; Evropsko partnerstvo; Finansijsko-tehnička pomoć i ostali programi EU (IPA, TAIEX, Twinning); Politički dijalog, praćen saradnjom na području pravosuđa i unutrašnjih poslova, te saradnjom u okviru Zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU. Bosna i Hercegovina je 16.6.2008. godine u Luksemburgu potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) sa Evropskom unijom. Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju po prvi put je uspostavljen formalni ugovorni odnos između Bosne i Hercegovine i Evropske unije. SSP je preferencijalni sporazum, čija je uloga da doprinosi ekonomskoj i političkoj stabilizaciji Bosne i Hercegovine, te uspostava bliskih i dugoročnih veza između ugovornih strana. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju je ratifikovan u Parlamentarnoj skupštini BiH i parlamentima zemalja članica i Evropskom parlamentu.

Ključne riječi: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, Evropska unija, ratifikacija.

RIGHTS AND OBLIGATIONS PURSUANT TO BOSNIA AND HERZEGOVINA SIGNING OF THE STABILIZATION AND ASSOCIATION AGREEMENT (SAA) BETWEEN THE EU AND BIH

Abstract: The accession of Bosnia and Herzegovina to the European Union is part of the Stabilization and Association Process, ie the EU's political framework for the Western Balkan countries, established in May 1999. The Stabilization and Association Process itself includes several instruments for strengthening political, economic and institutional relations between BiH and the EU for the purpose of preparing for membership: the Stabilization and Association Agreement; European Partnership; Financial and technical assistance and other EU programs (IPA, TAIEX, Twinning); Political dialogue, followed by cooperation in the field of justice and home affairs, and cooperation within the framework of the EU's Common Foreign and Security Policy. Bosnia and Herzegovina on 16.6.2008. In Luxembourg signed the Stabilization and Association Agreement (SAA) with the European Union. By signing the Stabilization and Association Agreement for the first time, a formal contractual relationship has been established between Bosnia and Herzegovina and the European Union. The SAA is a preferential agreement, the role of which is to contribute to economic and political stabilization of Bosnia and Herzegovina and the establishment of close and long-term relations between the Contracting Parties. The Stabilization and Association Agreement was ratified at the Parliamentary Assembly of BiH and the parliaments of the member states and the European Parliament.

Keywords: Stabilization and Association Agreement, European Union, ratification.

UVOD

Jedan od najvažnijih ciljeva vanjske politike Bosne i Hercegovine jestepunopravno članstvo u Evropskoj uniji i članstvo u evro-atlantskim integracijama. Predanost Bosne i Hercegovine ostvarivanju postavljenog cilja potvrdili su Vijeće ministara Bosne i Hercegovine svojom odlukom o pokretanju inicijative za pristupanje Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji (1999.), kao i Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine Rezolucijom o evropskim integracijama iPaktu stabilnosti za Jugoistočnu Evropu (1999.).

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju je posebna vrsta sporazuma, koje je Evropska unija ponudila zemljama Zapadnog Balkana. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju je pravni osnov koji čini bazu za uspostavljanje posebnog, najvišeg oblika saradnje između Unije i neke od država Zapadnog Balkana. Na taj način Bosna i Hercegovina je ušla u prvu fazu Procesu stabilizacije i pridruživanja koja nosi sa sobom niz obaveza, koje moraju biti ispoštovane u predviđenim rokovima, kako bi se ostvario status kandidata za članstvo i započela pregovori za pristupanje Evropskoj uniji, odnosno punopravnom članstvu.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju potpisan je 16. juna 2008. godine u Luksemburgu. Potpisivanju je prethodilo parafiranje 4. decembra 2007. godine u Sarajevu, te pregovori o Sporazumu vođeni od novembra 2005. do decembra 2006. godine. Bosna i Hercegovina završila je ratifikaciju SSP-a u novembru 2008. godine nakon što su saglasnost dala oba doma Parlamentarne skupštine BiH (Zastupnički dom 22. augusta 2008 i Dom naroda 27. augusta 2008.) i nakon što je Predsjedništvo BiH 6. novembra 2008. donijelo Odluku o ratifikaciji SSP-a. U skladu sa predviđenim procedurama u EU, Evropski parlament dao je potporu sklapanju SSP-a na plenarnom zasjedanju u Strasbourgu, održanom od 20. do 23. augusta 2008., te pozvao države članice da ga ratificiraju. Od 27 država članica EU, SSP je prva ratificirala Estonija 11. septembra 2008., a posljednja je ratifikaciju završila Francuska 10. februara 2011. godine. Sporazum je stupio na snagu 01.06.2015. godinenakon potvrđivanja odnosno ratificiranja u Parlamentarnoj skupštini BiH, Evropskom parlamentu i u državama članicama Evropske unije.

1. Pravni aspekt Sporazuma o pridruživanju i stabilizaciji

Sa pravnog aspekta SPP je zaključen između Bosne i Hercegovine i Evropskih zajednica i njihovih država članica i njime se uređuju odnosi unutar sva tri stuba Evropske unije: Evropske zajednice, Zajedničke vanjske i sigurnosne politike i Saradnje u pravosuđu i unutrašnjim poslovima. Mješovitog je karaktera, a to znači da su za pojedine oblasti dijelom odgovorne države članice, a dijelom i Evropska unija. Ima težinu međunarodnog ugovora i, u odnosu na domaće zakonodavstvo, njegove odredbe imaju direktnu primjenu i direktan učinak. Njime se po prvi put institucionaliziraju odnosi između Bosne i Hercegovine i Evropske unije, a napredak u njegovom provođenju bit će ocjenjivan na osnovu dostignuća Bosne i Hercegovine. Proces stabilizacije i pridruživanja služi kao okvir za pregovore između EU i zemalja zapadnog Balkana sve do njihovog eventualnog pridruživanja. Kao takav, PSP ima tri cilja: stabilizovanje zemalja i ohrabivanje njihove tranzicije u tržišnu ekonomiju; promovisanje regionalne saradnje; pripremanje države za članstvo u EU.²⁴³

²⁴³Sakib Kurtić, Selma Otuzbir, Remzija Kadrić, Principi i organizacija Evropske unije, Travnik 2015., 177.

Svi sporazumi o stabilizaciji i pridruživanju, imaju sadržajne razlike određenih odredbi za svaku zemlju posebno, imaju istu strukturu i uvijek se sastoje od preambule i deset glava, kao što je slučaj i sa SPP-om koji je zaključila Bosna i Hercegovina. Strukturiran je u 10 glava od kojih su²⁴⁴:

- Opći principi;
- Politički dijalog;
- Regionalna saradnja;
- Slobodno kretanje robe;
- Kretanje radnika, poslovno nastanjivanje, pružanje usluga, kretanje kapitala;
- Usklađivanje zakona, provođenje zakona i pravila konkurencije;
- Pravda, sloboda i sigurnost;
- Politike saradnje;
- Finansijska saradnja;
- Institucionalne, opće i završne odredbe.

Pored nabrojanih glava sadržaja Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju čini sedam aneksa i sedam protokola. Aneksima i protokolima preciziraju se obaveze u pogledu trgovine pojedinim vrstama proizvoda (vremenski raspored ukidanja ili postepenog smanjivanja carina na industrijske, poljoprivredne i prerađene poljoprivredne proizvode, ribu i riblje proizvode, te vino i alkoholna pića). Pored toga, detaljno se reguliraju obaveze Bosne i Hercegovine u pogledu državnepomoći (Protokol 4), kopnenog saobraćaja (Protokol 3), poslovnog nastanjivanja i finansijskih usluga (Aneks VI), zaštite prava intelektualnog vlasništva (Aneks VII), uzajamne administrativne pomoći u vezi s carinskim pitanjima (Protokol 5) i rješavanjem sporova (Protokol 6),²⁴⁵ te o uzajamnim preferencijalnim ustupcima za određena vina, o uzajamnom priznavanju, zaštiti i kontroliranju naziva vina, alkoholnih pića i aromatiziranih vina (Protokol 7).

Potpisivanjem Sporazuma Bosna i Hercegovina ušla je u novu reformsku i fazu prilagođavanja pravnim, ekonomskim i političkim standardima Evropske unije, te fazu sveobuhvatne pripreme za obaveze koje će joj donijeti status kandidata i potpuno ispunjavanje Kopenhaških kriterija (1993.) i Madridskog kriterija (1995.), tj²⁴⁶ :

- stabilnost institucija koje garantiraju demokratiju, vladavinu prava, ljudskih prava i zaštitu manjina;
- postojanje funkcionalne tržišne privrede, sposobne da se nosi sa konkurencijskim pritiskom i tržišnim snagama unutar Unije;
- sposobnost preuzimanja obaveza članstva, uključujući privrženost ciljevima političke, ekonomske i monetarne unije;
- stvaranje uslova za integraciju prilagođavanja administrativnih struktura (provođenje propisa kroz odgovarajuće administrativne i pravosudne strukture). Sve to zahtijeva puni angažman državnih i entitetskih institucija, nevladinog sektora i društva u cjelini.

²⁴⁴ Osnovni prikaz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Sarajevo 2008., Direkcija za evropske integracije, 7.

²⁴⁵ Ibid., 8.

²⁴⁶ Ibid., 9.

2. Opći principi sporazuma

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju počiva na poštivanju demokratskih principa i ljudskih prava, proglašenih u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i definiranih u Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Helsinškom završnom aktu i Pariskoj povelji za novu Evropu, poštivanje principa međunarodnog prava, uključujući punu saradnju s Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), te vladavine prava i principa tržišne privrede, u skladu s Dokumentom Banske konferencije CSCE-a o ekonomskoj saradnji, te navedeno predstavlja osnovu za unutrašnje i vanjske politike strana, koje čine bitne elemente ovog sporazuma. Bosna i Hercegovina opredijeljena je za nastavak i jačanje saradnje i dobrosusjedskih odnosa s drugim zemljama u regiji, uključujući i odgovarajući nivo uzajamnih ustupaka u pogledu kretanja lica, robe, kapitala i usluga, kao i razvoj projekata od zajedničkog interesa, naročito onih koji se odnose na borbu protiv organiziranog kriminala, korupcije, pranja novca, ilegalnih migracija i trgovine, uključujući posebno trgovinu ljudima, oružjem malog kalibra i lakim naoružanjem kao i nedozvoljenim drogama. Upravo ova opredjeljenost je ključni faktor za razvoj saradnje između Evropske unije i Bosne i Hercegovine. Pridruživanje će se provoditi postupno i bit će u potpunosti ostvareno u prijelaznom periodu od najviše šest godina.

Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje, koje je osnovano u skladu s članom 115., redovno će provjeravati, u pravilu jednom godišnje, način na koji Bosna i Hercegovina provodi ovaj sporazum te usvaja i provodi zakonodavne, administrativne, institucionalne i ekonomske reforme.²⁴⁷

3. Politički dijalog

SPP nalaže uspostavljanje političkog dijaloga između Bosne i Hercegovine i Evropske unije s ciljem snaženja bliskih veza, veza solidarnosti i novih oblika saradnje između ovih dviju strana. Političkim dijalogom posebno se unapređuje:²⁴⁸

- (a) puna integracija Bosne i Hercegovine u zajednicu demokratskih država ipostupno približavanje Evropskoj uniji;
- (b) sve veće približavanje stavova strana o međunarodnim pitanjima, uključujući pitanja u pogledu ZVSP-a, uz razmjenu informacija prema potrebi, posebno opitanjima koja bi mogla suštinski uticati na strane;
- (c) regionalna saradnja i razvoj dobrosusjedskih odnosa;
- (d) zajednički stavovi o sigurnosti i stabilnosti u Evropi, uključujući saradnju u oblastima obuhvaćenim ZVSP-om Evropske unije.

Politički dijalog odvija se prvenstveno unutar Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje, koje ima opću nadležnost za svako pitanje koje bi strane željele pred njega iznijeti. Na zahtjev stranaka može se odvijati u sljedećim slučajevima.²⁴⁹

²⁴⁷ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane.

http://www.dei.gov.ba/bih_i_eu/ssp/doc/default.aspx?id=743&langTag=bs-BA, čl. 8.

²⁴⁸ Ibid., čl.10.

²⁴⁹ Ibid.čl.11.

- (a) kada je potrebno, na sastancima visokih zvaničnika Bosne i Hercegovine, s jedne, i Predsjedništva Vijeća Evropske unije, generalnog sekretara/visokog predstavnika za Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i Komisije Evropskih zajednica (u daljnjem tekstu: Evropska komisija), s druge strane;
- (b) punim korištenjem svih diplomatskih kanala između strana, uključujući odgovarajuće kontakte u trećim zemljama i Ujedinjenim narodima, OSCE-u, Vijeću Evrope i drugim međunarodnim forumima;
- (c) svim drugim sredstvima koja mogu doprinijeti učvršćivanju, razvoju i jačanju tog dijaloga, uključujući i ona utvrđena u Solunskoj agendi, usvojenoj u Zaključcima Evropskog vijeća u Solunu, 19. i 20. juna 2003. godine.

4. Regionalna saradnja

S obzirom da se Bosna i Hercegovina opredjelila za međunarodni i regionalni mir i stabilnost kao i za razvoj dobrosusjedskih odnosa, obavezni smo aktivno promovisati regionalnu saradnju. Programi pomoći Zajednice mogu podržati projekte koji imaju regionalnu ili prekograničnu dimenziju. Regionalna saradnja je osnov evropskih integracija od samog postanka i nezaobilazan instrument privredne i socijalne stabilnosti Evrope.

Bosna i Hercegovina treba nastojati jačati saradnju i zaključiti ugovor o regionalnoj saradnji sa svakom drugom zemljom kandidatom za pristup Evropskoj uniji koja nijeobuhvaćena Procesom stabilizacije i pridruživanja u bilo kojoj oblasti saradnje koju obuhvata ovaj sporazum. Takav ugovor trebalo bi da ima za cilj postepeno usklađivanje bilateralnih odnosa između Bosne i Hercegovine i te zemlje s relevantnim segmentom odnosa između Zajednice i njenih država članica i te zemlje.

5. Sloboda kretanja robe

Slobodno kretanje robe prvo je od 35 poglavlja pravne tečevine EU (acquiscommunitaire) i uz slobodno kretanje usluga, kapitala i lica čini osnov unutrašnjeg tržišta Evropske unije.²⁵⁰ Zahvaljujući ukidanju carina i količinskih ograničenja na međusobni uvoz robe, države članice stvorile su unutrašnje tržište koje broji blizu 500 miliona potrošača. Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju i uspostavljanjem prostora slobodne trgovine Evropska unija otvara pristup svom unutrašnjem tržištu i za Bosnu i Hercegovinu.

Bosna i Hercegovina ima obavezu da postepeno uspostavi područje slobodnetrgovine u periodu od najviše pet godina, počevši od stupanja na snagu sporazuma, u skladu s odredbama sporazuma i u skladu s odredbama GATT-a 1994., te WTO-a. U klasifikaciji robe u trgovini između strana primjenjivat će se Kombininiranomenklatura. U svrhu sporazuma, carine i takse jednakog učinka kao carine uključuju svaku dažbinu ili taksu bilo koje vrste koja je nametnuta u vezi s uvozom ili izvozom robe, uključujući svaki oblik dodatne dažbine ili takse u vezi s takvim uvozom ili izvozom, ali ne uključuje bilo kakve²⁵¹:

²⁵⁰ Osnovni prikaz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Sarajevo 2008., Direkcija za evropske integracije, 12.

²⁵¹ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane.

http://www.dei.gov.ba/bih_i_eu/ssp/doc/default.aspx?id=743&langTag=bs-BA, čl.18.

(a) takse jednake unutrašnjem porezu utvrđenom u skladu s odredbama člana III. stav 2. GATT-a 1994.,

(b) antidampinške ili kompenzacione mjere,

(c) naknade ili takse proporcionalne troškovima pružene usluge

Polazna carina za svaki proizvod na koju će se primjenjivati postepena smanjenja carina, utvrđena u sporazumu, bit će:

(a) Jedinstvena carinska tarifa Zajednice koja je uvedena u skladu s Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2658/871 stvarno se primjenjuje erga omnes na dan potpisivanja ovog sporazuma,

(b) Carinska tarifa Bosne i Hercegovine za 2005. godinu koja je u primjeni.

6. Kretanje radnika, poslovno nastanjivanje, pružanje usluga i kretanje kapitala

Slobodno kretanje radnika podrazumijeva pravo svakog građanina Evropske unije da se preseli i zaposli u svakoj zemlji članici bez diskriminacije na temelju državljanstva, to znači da državljani Bosne i Hercegovine smiju zakonito biti zaposleni na teritoriji neke države članice EU prema SPP-u. Ne smiju biti diskriminirani u pogledu uslova rada, naknade za rad ili otpuštanja sa radnog mjesta u odnosu na državljane te države. Prema odredbama Sporazuma i fizička i pravna lica iz EU imaju mogućnost da pokreću poslovnu djelatnost na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Slobodno pružanje usluga podrazumijeva da poslovni subjekti koji pružaju usluge u nekoj od država članica, mogu da ponude svoje usluge na privremenoj osnovi u drugim državama članicama Evropske unije, a da se u njima poslovno ne nastanjuju.²⁵² Bosna i Hercegovina se, obavezuju da će preduzeti neophodne korake kako bi postepeno omogućavale da usluge pružaju društva Zajednice ili Bosne i Hercegovine, ili državljani Zajednice odnosno Bosne i Hercegovine, koji imaju poslovno nastanjivanje na teritoriji strane kojoj ne pripada lice kojem su te usluge namijenjene. U roku od četiri godine Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje će pripremiti mjere za postepenu liberalizaciju na planu pružanju usluga.

Slobodno kretanje kapitala znači da se plaćanje i prenos novca, prenos vlasništva nad različitim oblicima imovine i finansijskih obaveza može odvijati bez ograničenja među državama članicama Evropske unije. Ostvarivanje načela slobode kretanja kapitala podrazumijeva dvije vrste mjera i akcija. S jedne strane ukidanje svih ograničenja kretanja kapitala i diskriminacije po osnovu državljanstva, boravišta ili mjesta prebivališta, a s druge strane postepeno ukidanje deviznih politika država članica koje se odnose na promet kapitala između država članica i trećih država, bez obzira što se takvo kretanje ne odvija unutar EU.²⁵³ Prema odredbama sporazuma Bosna i Hercegovina i Evropska unija dužne su da osiguraju slobodno kretanje kapitala u vezi sa direktnim ulaganjima i likvidacijom ili povratom tih ulaganja, kao i slobodno kretanje kapitala u vezi sa potraživanjima koje se odnose na komercijalne transakcije ili pružanje usluga, te s finansijskim zajmovima i kreditima.

7. Usklađivanje zakona, provođenje zakona i pravila konkurencije

²⁵² Safet Halilović, Evropske integracije i Bosna i Hercegovina, Sarajevo 2013., 212.

²⁵³ Rajko Kasagić, Pravo Evropske unije, Banja Luka 2005., 254.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosna i Hercegovina je preuzela obavezu postepenog usklađivanja svog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije, te ušla u najkompleksniji i vremenski najzahtjevniji posao u procesu europskih integracija. Uspješno provedena harmonizacija zakonodavstva i primjena usklađenih propisa predstavlja jedan od najbitnijih koraka prema članstvu u Europsku uniju. To je proces koji zahtjeva učešće velikog broja stručnjaka različitih profila od kojih se očekuje da poznaju domaće zakonodavstvo, tehnike pisanja domaćih propisa, kao i zakonodavstvo EU. Usklađivanje zakonodavstva sprovodi se prema programu koji dogovore Evropska komisija i Bosna Hercegovina. Prioriteti usklađivanja su sljedeće oblasti: konkurencija i državna pomoć, intelektualno vlasništvo, javna preduzeća, tehničko zakonodavstvo, mjeriteljstvo, zaštita potrošača i uslovi rada. Evropska komisija redovno izvještava organe EU o napretku koji su zemlje regiona Zapadnog Balkana postigle u procesu evropskih integracija, ocjenjujući njihove napore u ispunjavanju kriterija i uslova iz procesa stabilizacije i pridruživanja. Napredak se mjeri na osnovu donesenih odluka, usvojenih zakona i provedenih mjera. Konkurencija je također jedan od osnovnih principa unutrašnjeg tržišta Evropske unije i ono je regulirano na evropskom nivou. Ona podrazumijeva da je svaka poslovna djelatnost predmet konkurencije kako bi se na takav način privredni subjekti podsticali na međusobno takmičenje za potrošače svojih proizvoda i usluga, što rezultira nizom koristi kao što su niže cijene, veći kvalitet, širi izbor itd. U skladu sa sporazumom 2004. godine osnovano je Konkurencijsko vijeće BiH kao samostalan državni organ koji ima isključivu ovlast u odlučivanju o postojanju zabranjenog konkurencijskog djelovanja na tržištu Bosne i Hercegovine.

8. Pravda, sloboda i sigurnost

Prostor slobode, sigurnosti i pravde bez unutrašnjih granica predstavlja jedan od osnovnih ciljeva Evropske unije, a njegoa je svrha slobodno i sigurno kretanje i boravak na teritoriju Evropske unije. Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju Bosna i Hercegovina uključuje se i obavezuje na saradnju u oblasti pravde, slobode i sigurnosti s Evropskom Unijom i njenim državama članicama. Saradnja obuhvata područja: jačanje institucija i vladavina prava; zaštita ličnih podataka; vize, upravljanje granicom, azil i migracije; ilegalne imigracije, ponovni prihvati; pranje novca i finansiranje terorizma; nedozvoljene droge; organizirani kriminal i terorizam.

9. Politike saradnje

Kako bi se poboljšao ekonomski razvoj i napredak Bosne i Hercegovine, Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju predviđeno je uspostavljanje uske saradnje između Bosne i Hercegovine, susjednih država i država članica EU. Politikama saradnje određene su oblasti u kojima je potrebno izvršiti usklađivanje domaće politike i zakonodavstva s pravnom tečevinom EU, dok se Evropska unija obavezuje osigurati finansijsku i tehničku podršku. Sporazumom je precizirano 25 politika saradnje²⁵⁴ : ekonomska i trgovinska politika; saradnja u oblasti

²⁵⁴Pregled sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju,

<https://www.parlament.ba/Publication/Read/3933?title=pregled-sporazuma-o-stabilizaciji-i-pridruzivanju-između-bosne-i-hercegovine-i-evropske-unije-&pagelid=0>, 13.

statistike; bankarstvo, osiguranje i ostale finansijske usluge; saradnja u oblasti revizije i finansijske kontrole; promoviranje i zaštita investicija; saradnja u oblasti industrije; mala i srednja preduzeća; turizam; poljoprivreda i poljoprivredno-industrijski sektor; ribarstvo; carina; oporezivanje; saradnja u oblasti socijalne politike; obrazovanje i obuka; saradnja u oblasti kulture; saradnja u oblasti audiovizuelnih usluga; informaciono društvo; mreže i usluge elektronskih komunikacija; informacije i komunikacije; transport; energija; okoliš; istraživanja i tehnološki razvoj; regionalni i lokalni razvoj i reforma javne uprave.

10. Finansijska saradnja

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju omogućava Bosni i Hercegovini da koristi finansijsku pomoć EU kroz gruntove i zajmove, uključujući i zajmove Evropske investicione banke kao institucije u zajedničkom vlasništvu država članica EU. Finansijska pomoć kao jedna od posebnih prednosti procesa evropske integracije može obuhvatiti bilo koju oblast. Sa stanovišta evropskih integracija, pomoć Evropske unije se koristi za realizaciju određenih mjera potrebnih za usklađivanje zakona, njihovo praktično provođenje i modernizaciju sektora (zaštita okoline, infrastruktura transporta, poljoprivreda).²⁵⁵

11. Institucionalne, opće i završne odredbe

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju je međunarodni ugovor između države potpisnice i Evropske unije kojim je uspostavljen pravni okvir za uzajamnu saradnju i postepeno približavanje evropskim standardima, te je uspostavljena institucionalna struktura za praćenje njegovog provođenja. Od potpisivanja sporazuma Bosna i Hercegovina treba usvojiti nove zakone i cjelokupnu zakonsku regulativu uskladiti sa zakonima Evropske unije, a svakako time će i odgovarajuće institucije u BiH biti informisane i standardizovane prema kriterijima.²⁵⁶ Sljedeća tijela uspostavljena su kako bi se osigurala ispravna implementacija Sporazuma:

- Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje – forum zastupnika iz Parlamentarne skupštine BiH i Evropskog parlamenta
- Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje – čine ga članovi Vijeća EU i članovi Evropske komisije zajedno sa predstavnicima Vijeća ministara BiH, a odgovorno je za nadzor nad implementacijom Sporazuma
- Odbor za stabilizaciju i pridruživanje – tijelo na tehničkom nivou koje pomaže Vijeću za SiP u izvršenju svojih dužnosti. Odbor za stabilizaciju i pridruživanje može osnovati pododbore u svrhu odgovarajuće implementacije obaveza.

ZAKLJUČAK

Stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju omogućeno je da Bosna i Hercegovine ubrza svoj evropski put provođenjem reformi iz oblasti vladavine prava, socijalne zaštite i ekonomije u skladu sa standardima Evropske unije. Usklađivanje

²⁵⁵ Topčagić Osman, Strategija integrisanja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju, Sarajevo 2006., 243.

²⁵⁶ Bodiroža M. Mladen, Evropska unija od Rima 1957. do Luksemburga 2008., Banja Luka 2008., 286.

zakonodavstva sa evropskim propisima doprinjet će povećanju poštivanja principa pravde, slobode i sigurnosti, zaštite potrošača i povećati tržišnu konkurentnost. Također, očekuje se da Bosna i Hercegovina ima i direktnu ekonomsku i političku korist. Jača se pozicija naše države u regionu i svijetu, daju pozitivni signali investitorima. Indirektne koristi su povećanje investicija, zapošljavanje, rast bruto domaćeg proizvoda, porast izvoza, budući da je Evropska Unija, ne samo najveći trgovinski partner, već i najveći investitor u Bosni i Hercegovini. Predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine podnio je 15. februara 2016. godine zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji predsjedništvu Vijeća EU. Nakon podnošenja zahtjeva Evropska komisija je našoj državi uputila Upitnik Evropske komisije sa više od 3000 pitanja. Cilj upitnika je da pruži sveobuhvatan i detaljan pregled političkog, pravnog, ekonomskog i administrativnog sistema države koja je podnijela zahtjev za članstvo u Evropsku uniju, a u svrhu ocjene ispunjavanja kriterija za članstvo, kao preduslova za otvaranje pregovora.

LITERATURA

- [1] Mladen M. Bodiroža, Evropska unija od Rima 1957. do Luksemburga 2008., Banja Luka 2008., Glas srpski grafika,
- [2] Osnovni prikaz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Sarajevo 2008., Direkcija za evropske integracije,
- [3] Rajko Kasagić, Pravo Evropske unije, Banja Luka 2005., Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet,
- [4] Safet Halilović, Evropske integracije i Bosna i Hercegovina, Sarajevo 2013., Fakultet političkih nauka,
- [5] Sakib Kurtić, Selma Otuzbir, Remzija Kadrić, Principi i organizacija Evropske unije, Travnik 2015., Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Pravni fakultet Travnik,
- [6] Topčagić Osman, Strategija integrisanja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju, Sarajevo 2006., Direkcija za evropske integracije,
- [7] <https://www.parlament.ba>, Pregled sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, 18.04.2017.,
- [8] <http://www.dei.gov.ba>, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane, 15.04.2017.,